

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในสังคมด้วยอิทธิพลของแนวคิดต่าง ๆ อาทิ การปฏิรูปการเมือง การปฏิรูประบบราชการ รวมถึงการปฏิรูประบบสุขภาพ พบว่าต่างมีจุดยืนของความคิดเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงที่ต้องการตรงกัน คือ ความมีประสิทธิภาพ ความเสมอภาค และความสามารถในการพึ่งตนเองได้ของประชาชน รวมถึงความโปร่งใสของการจัดการระบบต่าง ๆ ในทุกสังคมของประเทศ ทิศทางการปรับตัวของกระทรวงสาธารณสุขพบได้ในแนวนโยบายที่สำคัญ โดยเฉพาะแนวคิดที่จะสร้างการมีหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าแก่ประชาชนไทย เริ่มจากโครงการ 30 บาทรักษาทุกโรค ในปี 2544 ซึ่งเป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 52 ที่ระบุไว้ว่า “ บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับบริการสาธารณสุขที่ได้มาตรฐาน และผู้ยากไร้มีสิทธิได้รับการรักษาพยาบาลจากสถานบริการสาธารณสุขของรัฐโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ทั้งนี้ตามกฎหมายบัญญัติ ” (สำนักงานโครงการปฏิรูประบบบริการสาธารณสุข, 2544)

นโยบายการสร้างหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าของรัฐบาล ได้กำหนดยุทธศาสตร์ที่สำคัญประการหนึ่งคือ การจัดให้มีศูนย์สุขภาพชุมชนเป็นหน่วยบริการปฐมภูมิที่ให้บริการทางการแพทย์และสาธารณสุขที่อยู่ใกล้ชิดชุมชนมากที่สุด จัดบริการตอบสนองต่อความจำเป็นทางด้านสุขภาพของประชาชนขั้นพื้นฐาน มีความเชื่อมโยงต่อเนื่องของกิจกรรมด้านสุขภาพในลักษณะองค์รวม ต่อเนื่องผสมผสาน ทั้งในระดับบุคคล ครอบครัวและชุมชน ประชาชนเข้าถึงบริการได้อย่างสะดวก มีระบบการให้คำปรึกษาและเครือข่ายส่งต่อ ที่เน้นการสร้างเสริมสุขภาพ การสร้างความเข้มแข็งให้แก่ประชาชนจนสามารถพึ่งตนเองได้ เพื่อป้องกันหรือลดปัญหาที่ป้องกันได้ ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สังคม โดยประชาชนและทุกภาคส่วนของสังคมมีส่วนร่วม เอกลักษณ์เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของหน่วยบริการปฐมภูมิ คือ เป็นหน่วยที่รับผิดชอบการดูแลสุขภาพของประชาชนอย่างต่อเนื่อง ร่วมกับประชาชน ให้บริการดูแลสุขภาพด้วยแนวคิดการบริการใกล้บ้านและใกล้ใจ สร้างบรรยากาศที่เป็นกันเองระหว่างผู้ใช้บริการและผู้ให้บริการ รวมถึงมีระบบที่เปิดโอกาสให้ผู้ให้บริการและผู้ใช้บริการมีโอกาสรู้จักกัน บุคลากรมีศักยภาพและความสามารถในการประยุกต์ความรู้ทางการแพทย์ เพื่อให้บริการได้อย่างสอดคล้องเข้ากับสภาพชีวิต สังคมและจิตวิทยาของประชาชนได้เป็นอย่างดี มีการจัดระบบให้ตกลงรับผิดชอบในการดูแลสุขภาพร่วมกันระหว่างประชาชนกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งกระตุ้นให้มีการสร้างเสริมสุขภาพควบคู่ไปกับการรักษาพยาบาล (กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ, 2546)

สุขภาพเป็นสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐาน และมีความสำคัญต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ การส่งเสริมสุขภาพเป็นองค์ประกอบสำคัญของการพัฒนาสุขภาพเป็นกระบวนการเพิ่มความสามารถของประชาชนในการควบคุมดูแลและพัฒนาสุขภาพของตนเองกิจกรรม

ครอบครัวอย่างรอบด้าน สามารถประเมินความต้องการในด้านการส่งเสริมสุขภาพ การให้ความรู้กับประชาชนที่เหมาะสมมากขึ้น การทำงานเป็นทีมสหวิชาชีพ รวมทั้งประสานเครือข่าย ทั้งภาครัฐ เอกชนและชุมชน(สำนักงานโครงการปฏิรูประบบบริการสาธารณสุข, 2544)

จากการพิจารณาสถานะสุขภาพจังหวัดชัยภูมิพบว่า กลุ่มแม่และเด็ก พบอัตราการตายของมารดา (Maternal Mortality Ratio-MMR) ในปี 2544-2547 มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น สาเหตุการตายของมารดา อันดับแรกคือ การตกเลือดทั้งก่อนคลอดและหลังคลอด อัตราการตายของทารกอายุต่ำกว่า 1 ปี พบภาวะการขาดออกซิเจนในทารกแรกเกิด เท่ากับ 5.83, 4.29, 6.35 และ 7.13 ต่อเด็กเกิดมีชีวิตพันคน ตามลำดับ ในกลุ่มเด็กแรกเกิดถึง 5 ปี ปัญหาสุขภาพที่สำคัญคือ ภาวะทุพโภชนาการซึ่งจากการเฝ้าระวังภาวะโภชนาการ มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น จากร้อยละ 8.22 ในปี 2546 เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 9.56 ในปี พ.ศ.2547 กลุ่มเด็กวัยเรียนและเยาวชนพบว่ามีแนวโน้มอัตราน้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์เพิ่มขึ้นทุกกลุ่ม คือ ในเด็กประถมศึกษาที่มีอัตราน้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์เพิ่มจากร้อยละ 10.12 ในปี 2546 เป็นร้อยละ 12.50 ในปี 2547 และในนักเรียนมัธยมศึกษาที่มีอัตราน้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์เพิ่มจากร้อยละ 7.65 ในปี 2546 เป็นร้อยละ 9.78 ในปี 2547 กลุ่มวัยทำงาน การเฝ้าระวังโรคในกลุ่มวัยทำงาน พบว่าอัตราการตรวจมะเร็งปากมดลูก ในผู้หญิงอายุ 35 ปีขึ้นไปได้รับการตรวจมะเร็งปากมดลูก ปี 2544 – 2547 เพียงร้อยละ 4.30, 4.45, 4.70 และ 4.10 ตามลำดับ และในกลุ่มสุดท้าย กลุ่มผู้สูงอายุ จากโครงสร้างประชากรจังหวัดชัยภูมิ ในปี 2544 พบว่ามีประชากรกลุ่มผู้สูงอายุร้อยละ 6.77 และเพิ่มขึ้นปี 2547 มีผู้สูงอายุร้อยละ 7.21 (สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดชัยภูมิ, 2547)

จากความเป็นมาและความสำคัญของการดำเนินกิจกรรมตามนโยบายส่งเสริมสุขภาพของจังหวัดชัยภูมิ ผู้วิจัยจึงมุ่งศึกษาถึงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานส่งเสริมสุขภาพของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในศูนย์สุขภาพชุมชน จังหวัดชัยภูมิ ซึ่งผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาคุณลักษณะส่วนบุคคล แรงจูงใจและการสนับสนุนจากองค์กร ที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานส่งเสริมสุขภาพเพราะเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในศูนย์สุขภาพชุมชน เนื่องจากปัจจัยดังกล่าวน่าจะมีผลต่อระดับการปฏิบัติงานส่งเสริมสุขภาพและส่งผลให้การปฏิบัติงานส่งเสริมสุขภาพประสบผลสำเร็จ และเพื่อใช้เป็นข้อเสนอแนะและช่วยพัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในระดับตำบลให้สามารถปฏิบัติงานได้บรรลุเป้าหมายซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงและพัฒนาการปฏิบัติงานสาธารณสุขของศูนย์สุขภาพชุมชนให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ต่อไป

1.2 คำถามการวิจัย

1.2.1 การปฏิบัติงานส่งเสริมสุขภาพของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในศูนย์สุขภาพชุมชน จังหวัดชัยภูมิเป็นอย่างไร

1.2.2 มีปัจจัยใดบ้างที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานส่งเสริมสุขภาพของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในศูนย์สุขภาพชุมชน

1.2.3 ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานส่งเสริมสุขภาพของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในศูนย์สุขภาพชุมชน จังหวัดชัยภูมิเป็นอย่างไร

1.3 วัตถุประสงค์

1.3.1 วัตถุประสงค์ทั่วไป

เพื่อศึกษาการปฏิบัติงานส่งเสริมสุขภาพและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานส่งเสริมสุขภาพของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในศูนย์สุขภาพชุมชน จังหวัดชัยภูมิ

1.3.2 วัตถุประสงค์เฉพาะ

1.3.2.1 เพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติงานส่งเสริมสุขภาพของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในศูนย์สุขภาพชุมชน จังหวัดชัยภูมิ

1.3.2.2 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะทางประชากร แรงจูงใจและการสนับสนุนจากองค์กร กับการปฏิบัติงานส่งเสริมสุขภาพของศูนย์สุขภาพชุมชน จังหวัดชัยภูมิ

1.3.2.3 เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานงานส่งเสริมสุขภาพของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในศูนย์สุขภาพชุมชน จังหวัดชัยภูมิ

1.4 สมมติฐานการวิจัย

1.4.1 คุณลักษณะทางประชากร แรงจูงใจและการสนับสนุนจากองค์กร มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานงานส่งเสริมสุขภาพของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในศูนย์สุขภาพชุมชน จังหวัดชัยภูมิ

1.5 ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

1.5.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variables)

1.5.1.1 คุณลักษณะทางประชากรของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานส่งเสริมสุขภาพของศูนย์สุขภาพชุมชน ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา รายได้ ประสบการณ์การปฏิบัติงาน การฝึกอบรมเกี่ยวกับงานส่งเสริมสุขภาพ ตำแหน่งในสายงาน

1.5.1.2 แรงจูงใจ

(1) ปัจจัยจูงใจ

1.1 ความสำเร็จของงาน

1.2 การยอมรับนับถือ

และการลงทุนเพื่อการส่งเสริมสุขภาพ ได้สร้างผลกระทบต่อปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดสุขภาพซึ่งนำไปสู่ผลได้ด้านสุขภาพมากที่สุดสำหรับประชาชน ลดความไม่เสมอภาคด้านสุขภาพ ส่งเสริมสิทธิมนุษยชน และสร้างทุนทางสังคม โดยมีเป้าหมายสูงสุดคือ เพิ่มการคาดหวังด้านสุขภาพจากการประชุมนานาชาติเรื่องการส่งเสริมสุขภาพครั้งแรก ณ กรุงออตตาวา ประเทศแคนาดา ได้เกิดกฎบัตรออตตาวาเพื่อการส่งเสริมสุขภาพ ซึ่งเป็นที่มาของแนวทางและแรงบันดาลใจของการส่งเสริมสุขภาพจากการประชุมนานาชาติที่เกิดขึ้นตามมาได้ก่อให้เกิดความชัดเจน ในความหมายและความสัมพันธ์ของกลยุทธ์หลักในการส่งเสริมสุขภาพมากขึ้น โดยการมีส่วนร่วมของภาคธุรกิจเอกชน และการสะท้อนสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการส่งเสริมสุขภาพที่มีประสิทธิผลเพื่อทบทวนตัวกำหนดสุขภาพ ทิศทาง และกลยุทธ์เพื่อที่จะดำเนินการในศตวรรษที่ 21 (ลักขณา เตมศิริชัยกุล, สุชาติ ตังทางธรรม, 2541)

ในปัจจุบันกระแสแนวคิดด้านการสร้างสุขภาพในระบบบริการสุขภาพเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชนมีขึ้นอย่างต่อเนื่อง ผลจากการประชุมที่กรุง Ottawa ประเทศแคนาดา ทำให้เกิดแนวคิดการสร้างสุขภาพแนวใหม่ ซึ่งเรียกว่า “กฎบัตรออตตาวา” (Ottawa Charter for Health Promotion) ประกอบด้วยแนวทางที่สำคัญสำหรับการสร้างสุขภาพอยู่ 5 ประการคือ (1) ความเท่าเทียมกัน (Equity) ในการได้รับบริการทางสุขภาพ (2) การสร้างความเข้มแข็งหรือการเสริมสร้างอำนาจ (Empowerment) ให้กับประชาชนในด้านการมีส่วนร่วมทางสุขภาพ (3) การมีส่วนร่วมของประชากรในทุกกระดับ (Community participation) (4) การร่วมมือร่วมใจของทุกฝ่าย (Multisectoral collaboration) (5) การมุ่งเน้นที่การบริการสุขภาพในระดับปฐมภูมิหรือการสาธารณสุขพื้นฐาน (Emphasis on primary health care) ซึ่งเป็นการดูแลสุขภาพตนเองและกันเองในระดับชุมชน (WHO., 1986)

ภายใต้ระบบหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า ได้กำหนดรายละเอียดประเภทบริการด้านการส่งเสริมสุขภาพที่ต้องมีในศูนย์สุขภาพชุมชน โดยกำหนดกระบวนการส่งเสริมสุขภาพออกเป็น 2 ประเภท คือ กระบวนการส่งเสริมสุขภาพภายในสถานบริการ ส่วนใหญ่เป็นการให้บริการรายบุคคลแต่บางขั้นตอนสามารถให้บริการเป็นกลุ่มหรือส่งเสริมให้ผู้ที่ปัญหาสุขภาพเดียวกันหรือมีความสนใจเรื่องเดียวกันรวมตัวกันเป็นชมรม โดยแบ่งกลุ่มชุดบริการ ได้แก่ บริการดูแลในกลุ่มหญิงมีครรภ์ กลุ่มเด็กแรกเกิด - 5 ปี กลุ่มวัยทำงาน กลุ่มวัยสูงอายุ และกระบวนการส่งเสริมสุขภาพภายนอกสถานบริการ เป็นกิจกรรมเชิงรุกที่มุ่งเน้นที่จะไปพัฒนาและยกระดับสภาวะสุขภาพของประชาชน ณ สถานที่ที่เขาใช้ชีวิตอยู่จริงๆ ไม่ว่าจะเป็นที่อยู่อาศัย ที่เรียน ที่ทำงาน ที่พักผ่อน การไปปฏิบัติงานเช่นนี้จะทำให้ได้ทั้งตัวบุคคลและสิ่งแวดล้อม โดยแบ่งกลุ่มชุดบริการ ได้แก่ บริการดูแลในศูนย์เด็กเล็กในชุมชน กลุ่มวัยเรียนและเยาวชน สถานที่ทำงานนำอยู่นำทำงาน ชมรมผู้สูงอายุ เยี่ยมบ้านแบบครอบครัว ชุมชนมีส่วนร่วม ชมรมสร้างสุขภาพ (สำนักพัฒนาระบบบริการสุขภาพ, 2546) เจื่อนไขในการจัดบริการส่งเสริมสุขภาพภายใต้การประกันสุขภาพถ้วนหน้านั้น มีจุดประสงค์เพื่อพัฒนาระบบบริการสุขภาพให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น เพิ่มบทบาทหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในหน่วยบริการปฐมภูมิ เป็นการทำงานที่ต้องบริการแบบองค์รวม เน้นที่การมีทักษะของเจ้าหน้าที่ให้มีความสามารถในการประเมินสภาพบุคคล

1.3 ลักษณะของงาน

1.4 ความรับผิดชอบ

1.5 ความก้าวหน้า

(2) ปัจจัยค้ำจุน

2.1 นโยบายการบริหาร

2.2 การควบคุมบังคับบัญชา

2.3 ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

2.4 สภาพการทำงาน

2.5 ค่าตอบแทนและสวัสดิการ

1.5.1.3 การสนับสนุนจากองค์กร ได้แก่ บุคลากร งบประมาณในการดำเนินงาน เครื่องมือในการทำงาน ระบบข้อมูลเกี่ยวกับงาน

1.5.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variables)

การปฏิบัติงานด้านส่งเสริมสุขภาพของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในศูนย์สุขภาพชุมชน จังหวัดชัยภูมิ ตามเกณฑ์กลุ่มอายุ คือ

1.5.2.1 กลุ่มแม่และเด็ก

1.5.2.2 กลุ่มเด็กแรกเกิด – 5 ปี

1.5.2.3 กลุ่มวัยทำงาน

1.5.2.4 กลุ่มผู้สูงอายุ

1.6 นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

1.6.1 การส่งเสริมสุขภาพ (Health Promotion) หมายถึง กระบวนการส่งเสริมให้ประชาชนสามารถควบคุม ดูแล พัฒนาสุขภาพของตนเองให้ดีขึ้นในการที่จะบรรลุสภาวะที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ และสังคม และสามารถปรับเปลี่ยนให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมโดยมีความเชื่อมโยงถึงบุคคล ครอบครัว ชุมชน สังคม อันนำไปสู่การบริการเพื่อให้ประชาชนทุกคน ทุกกลุ่มอายุมีสุขภาพที่ดี

1.6.2 การปฏิบัติงานส่งเสริมสุขภาพ หมายถึง การปฏิบัติงานด้านส่งเสริมสุขภาพของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในศูนย์สุขภาพชุมชน ตามแนวปฏิบัติบริการสุขภาพด้านการส่งเสริมสุขภาพตามเกณฑ์กลุ่มอายุ คือ กลุ่มแม่และเด็ก กลุ่มเด็กแรกเกิด – 5 ปี กลุ่มวัยทำงาน และกลุ่มผู้สูงอายุ

1.6.3 เจ้าหน้าที่ในศูนย์สุขภาพชุมชน หมายถึง เจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่ปฏิบัติงานประจำอยู่ในศูนย์สุขภาพชุมชนในเขตจังหวัดชัยภูมิ และมีหน้าที่รับผิดชอบในงานส่งเสริมสุขภาพ

1.6.4 ศูนย์สุขภาพชุมชน (primary care unit) หมายถึง สถานบริการสาธารณสุขระดับตำบลซึ่งให้บริการสาธารณสุขแบบผสมผสาน 5 สาขา ทั้งในและนอกสถานบริการ ได้แก่ การส่งเสริม

สุขภาพ การควบคุมและป้องกันโรค การรักษาพยาบาล การฟื้นฟูสภาพและดูแลผู้ป่วยผู้พิการและการสนับสนุนบริการในชุมชนนั้น ๆ

1.6.5 แรงจูงใจ หมายถึง ปัจจัยที่เป็นตัวกระตุ้นให้เจ้าหน้าที่สาธารณสุข จ.ชัยภูมิ ทุ่มเทร่างกายและแรงใจ ในการแสดงความสามารถในการปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ แรงจูงใจ ประกอบด้วย

1.6.5.1 ปัจจัยจูงใจ (Motivational Factor) ประกอบด้วย

(1) ความสำเร็จของงาน หมายถึง การที่บุคคลทำงานได้อย่างเสร็จสิ้น ประสบผลสำเร็จในงานที่ทำ สามารถแก้ไขปัญหาต่างๆให้ลุล่วงไปได้ด้วยดี ทำให้เกิดความรู้สึกพึงพอใจ

(2) การยอมรับนับถือ หมายถึง การได้รับการยอมรับยกย่องชมเชย ได้รับการแสดงความยินดี การให้กำลังใจจากผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงานหรือบุคคลอื่นทำให้เกิดความภาคภูมิใจ มักเกิดควบคู่กับความสำเร็จของงาน

(3) ลักษณะของงาน หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อลักษณะของงานที่ปฏิบัติอยู่ ซึ่งอาจเป็นงานประจำหรืองานชั่วคราว งานที่ง่ายหรือยากเกินไป งานที่ต้องใช้ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์หรือเป็นงานที่หน้าเบื่อ ตลอดจนความรู้สึกที่เป็นอิสระในการทำงาน

(4) ความรับผิดชอบ หมายถึง การที่ผู้บังคับบัญชามอบหมายงานให้รับผิดชอบ ให้โอกาสได้ทำงานอย่างเต็มที่ โดยไม่มีการตรวจตราหรือควบคุมจนมากเกินไป

(5) ความก้าวหน้าในหน้าที่ หมายถึง การที่บุคคลมีโอกาสดังกล่าวที่จะได้รับการเลื่อนตำแหน่งให้ไปสู่ระดับที่สูงกว่าในหน่วยงานเดิมหรือหน่วยงานใหม่ รวมทั้งมีโอกาสได้ศึกษาเพิ่มพูนความสามารถ เพื่อความเจริญก้าวหน้าในการทำงาน

1.6.5.2 ปัจจัยค้ำจุน (Hygiene of Maintenance Factor) ประกอบด้วย

(1) นโยบายและการบริหาร หมายถึง แนวทาง วิธีการดำเนินงานและการบริหารงานจัดการงานองค์กร การติดต่อสื่อสาร การสนับสนุน การมอบอำนาจให้ปฏิบัติงานด้านส่งเสริมสุขภาพ เพื่อป้องกันการทำงานซ้ำซ้อน

(2) การควบคุมบังคับบัญชา หมายถึง ความสามารถในการบังคับบัญชา ความเป็นผู้นำ ความยุติธรรมในการบริหารงาน ตลอดจนความเต็มใจให้คำปรึกษาแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาของผู้บังคับบัญชา

(3) สภาพการทำงาน หมายถึง สภาพแวดล้อมในการทำงาน สถานที่ทำงาน เครื่องมือเครื่องใช้ วัสดุอุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงาน ตลอดจนสภาพการเดินทางและระยะทาง

(4) ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล หมายถึง การที่มีมิตรไมตรีกับบุคคลที่อยู่แวดล้อม กลุ่มเพื่อนร่วมอาชีพ การมีความรักความสามัคคีและมีทัศนคติที่ดีต่อกันทุกลำดับสถานภาพแม้กระทั่งบุคคลภายนอก

(5) ค่าตอบแทนและสวัสดิการ หมายถึง ผลตอบแทนและสวัสดิการที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน อยู่ในรูปของเงินที่พึงจะได้รับจากการปฏิบัติงาน ได้แก่ ค่าตอบแทนการปฏิบัติงาน เบี้ยเลี้ยงเงินเพิ่มพิเศษ เป็นต้น

1.6.6 การสนับสนุนจากองค์กร หมายถึง องค์ประกอบของการสนับสนุนจากหน่วยงานที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ ในลักษณะการจัดสรรทรัพยากร ได้แก่ บุคลากรในการให้บริการ งบประมาณในการดำเนินงาน เครื่องมือในการทำงาน ระบบข้อมูลเกี่ยวกับงาน

1.6.7 ลักษณะทางประชากรของเจ้าหน้าที่ศูนย์สุขภาพชุมชน หมายถึง ภูมิหลังของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานส่งเสริมสุขภาพของศูนย์สุขภาพชุมชน ได้แก่ อายุ เพศ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา รายได้ ประสบการณ์ปฏิบัติงาน การฝึกอบรมเกี่ยวกับงานส่งเสริมสุขภาพ ตำแหน่งในสายงาน

1.7 ขอบเขตการศึกษา

การศึกษาในครั้งนี้ ทำการศึกษาในศูนย์สุขภาพชุมชนของจังหวัดชัยภูมิ จำนวน 167 แห่ง ประชากรที่ศึกษาคือ เจ้าหน้าที่สาธารณสุขในศูนย์สุขภาพชุมชนที่รับผิดชอบงานส่งเสริมสุขภาพ แห่งละ 1 คน โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูล คุณลักษณะส่วนบุคคล แรงจูงใจได้แก่ปัจจัยจูงใจและปัจจัยค้ำจุน และการสนับสนุนจากองค์กร เก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างวันที่ 1 มกราคม 2549 ถึงวันที่ 31 มกราคม 2549

1.8 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

บุคลากรด้านสาธารณสุขและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำข้อมูลการปฏิบัติงานส่งเสริมสุขภาพที่ได้ ไปใช้ในการวางแผนแก้ไขปัญหาและพัฒนาการปฏิบัติงานในหน่วยงานตนเองได้ ตลอดจนการนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้สามารถใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นในการศึกษาวิจัยเรื่องอื่นๆที่เกี่ยวข้องต่อไป